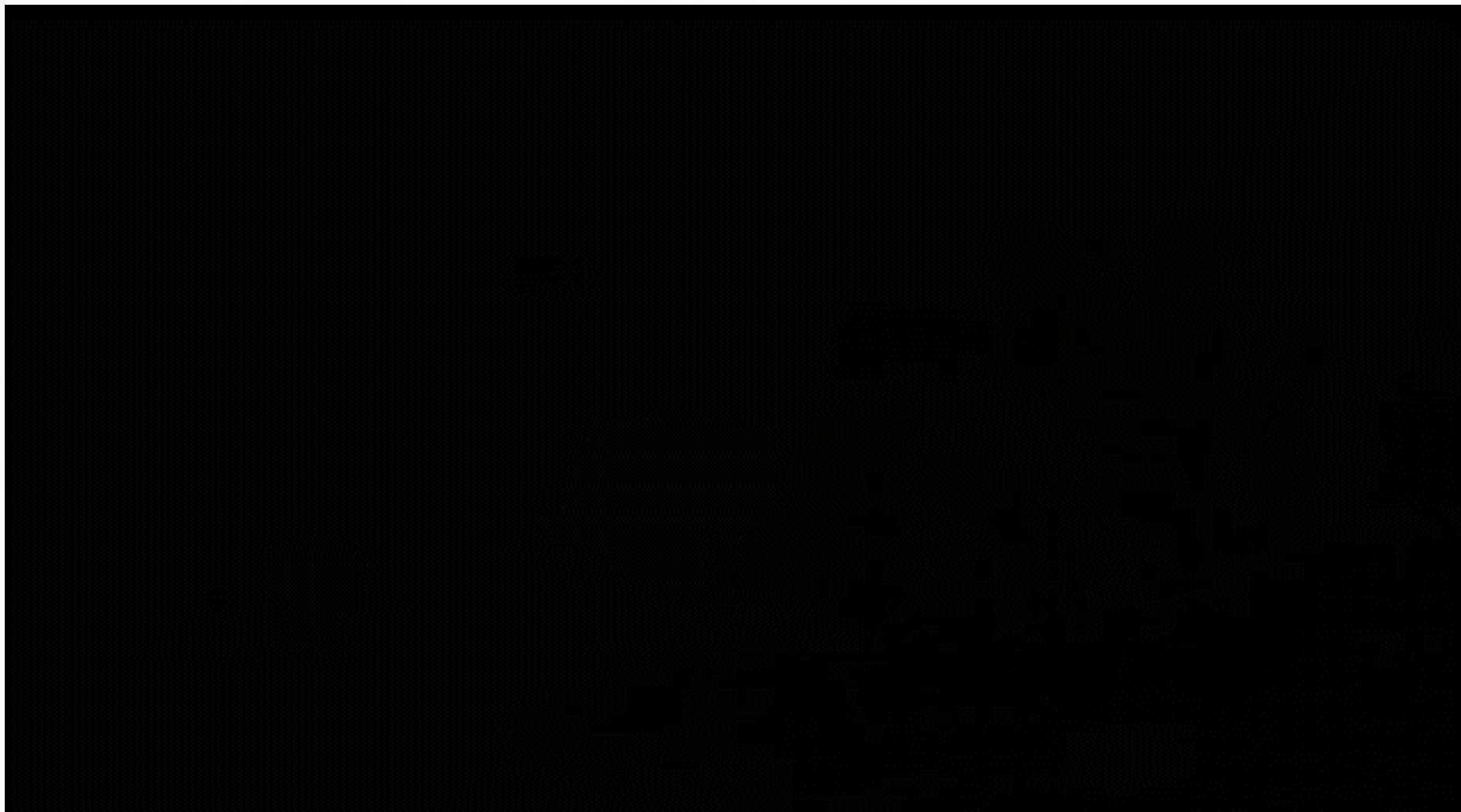

Thanh âm mùa xuân

Lắng nghe thanh âm và nêu cảm nhận của em về mùa xuân

Bài 7:
Hồn thơ muôn điệu

MƯA XUÂN
Nguyễn Bình

- **Thôi:** khoảng không gian tương đối dài; **thôi đê:** một đoạn đê dài.
- **Năm tao bảy tuyết** (thành ngữ): nhiều lần.

a. Tác giả

**Nguyễn Bính
(1918-1966)**

- Quê: Nam Định
- Là nhà thơ nổi tiếng từ phong trào Thơ mới.
- Thơ Nguyễn Bính đậm thắm, thiết tha, gần gũi với ca dao, thể hiện tình yêu đối với làng quê và văn hóa truyền thống của dân tộc.

16°
Indoch
445

Dac 41

Nguyễn-Bình

DEPT LEGAL
INDOCHINE
N° 24495

HU'ONG CỔ NHÂN

Cho

NƯỚC GIẾNG THỜI

Tập thơ chọn lọc

1936 — 1941

NGUYEN-BINH

DEPT LEGAL
INDOCHINE
N° 26416

TAM HON TOI

Depôt légal
tirage sur les
et imprimés
Kellung

8° Indoch. Piece
4344

LECUONG

DE
NORDENBURG
H. S.

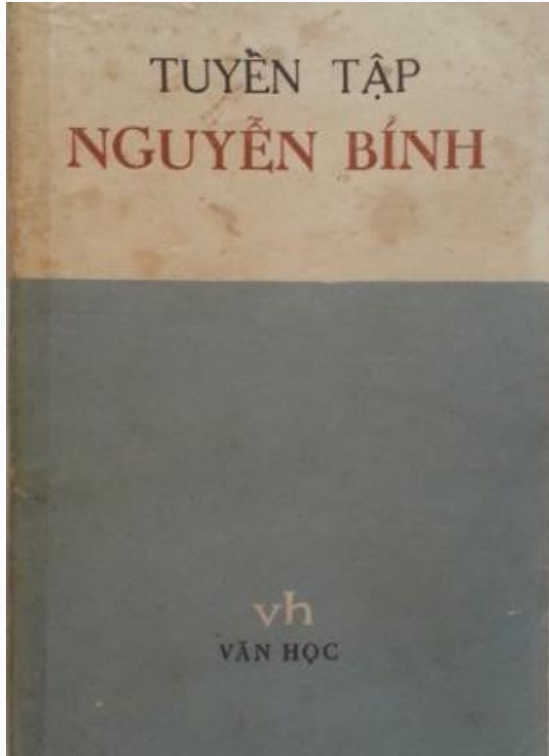
LỜ BƯỚC SANG NGANG

ĐÊM SAO SÁNG

THƠ

b. Tác phẩm

Xuất xứ

“Tuyển tập Nguyễn Bính”,
NXB Văn học, Hà Nội,
1986

**PTBĐ
chính**

**Thể
thơ**

Bảy chữ

Biểu cảm

II. Khám phá văn bản

1.Đặc điểm về thể thơ

Em là con gái/trong khung cửi
Dệt lụa quanh năm/với mẹ già
Lòng trẻ/còn như cây lụa trắng
Mẹ già chưa bán/chợ làng xa.

Bữa ấy mưa xuân/phơi phới bay
Hoa xoan lớp lớp/rụng với đây
Hội chèo làng Đặng/đi ngang ngõ,
Mẹ bảo:/“Thôn Đoài hát tối nay”

- **Số tiếng trong mỗi dòng thơ:** 7
tiếng/dòng; không có dòng thơ đặc biệt
xét về số lượng tiếng.

- **Nhịp thơ:**

+ Đa số dòng thơ ngắt nhịp 4/3

+ Có những dòng ngắt nhịp 2/5.

- **Vần thơ:** Bài thơ gieo vần chân, vần
hỗn hợp (có vần cách: *già – xa, đây –
nay...*; có vần liền: *bay – đây, tình –
xinh, ...*) tạo âm hưởng và nhạc tính cho
bài thơ.

2. Mạch cảm xúc của bài thơ

* “Câu chuyện” qua lời kể của “em”

Hội chèo làng Đặng
đến thôn Đoài hát

Cô gái đoán chàng trai
sẽ đến dự hội nên xin
phép mẹ đi xem

Cô gái “mải” tìm chàng
trai nhưng chàng trai
không tới.

Cô gái buồn bã
trở về nhà lúc
đêm khuya

Mùa xuân đã cạn
ngày, hội chèo
làng Đặng rời đi.

Cô gái băn khoăn
không biết bao giờ
mới gặp lại chàng trai.

→ Quan niệm mới mẻ về tình yêu.

* Mạch cảm xúc

Khổ thơ 2-5:
Tâm trạng của
“em” trước khi
đi xem hội.

Khổ thơ 1: Lời
tự giới thiệu của
“em”

Khổ thơ 6-7:
Tâm trạng của
“em” khi xem
hội.

Khổ thơ 8-10:
Tâm trạng của
“em” sau khi
tan hội.

→ **Ngậm ngùi, thương cảm; trân trọng, ngợi
ca tâm hồn trong sáng và tình yêu chân
thành của người thiếu nữ khát khao tình yêu
mà không được đền đáp.**

Những rung cảm mùa xuân

Nhóm 3: Tìm hiểu tâm trạng của “em” khi xem hội trong khổ thơ 6-7

Nhóm 4: Tìm hiểu tâm trạng của “em” sau khi tan hội trong khổ thơ 8 - 10

Nhóm 1: Tìm hiểu lời giới thiệu của “em” trong khổ thơ 1

Nhóm 2: Tìm hiểu tâm trạng của “em” trước khi đi xem hội trong khổ thơ 2-5

*Khổ thơ 1: Lời tự giới thiệu của “em”

Em là con gái trong khung cửi
Dệt lụa quanh năm với mẹ già
Lòng trẻ còn như cây lụa trắng
Mẹ già chưa bán chợ làng xa.

- Sinh ra trong một gia đình làm nghề chần tầm, dệt vải, rất nề nếp.
- Chăm chỉ, đoan trang (dệt lụa quanh năm với mẹ già)
- So sánh: Tâm hồn trong sáng, được ví với cây lụa trắng
  - nổi bật sự trong trắng, tinh khôi của tâm hồn người thiếu nữ.

**→ Tâm hồn ngây thơ,
trong sáng**

*Khổ thơ 2 – 5: Tâm trạng của “em” trước khi đi xem hội

Bữa ấy mưa xuân phơi phới bay
Hoa xoan lớp lớp rụng vơi đầy
Hội chèo làng Đặng đi ngang ngõ,
Mẹ bảo: “Thôn Đoài hát tối nay”

Lòng thấy giăng tơ một mối tình
Em ngừng thoi lại giữa tay xinh
Hình như hai má em bừng đỏ
Có lẽ là em nghĩ đến anh.

Bốn bên hàng xóm đã lên đèn
Em ngửa bàn tay trước mái hiên
Mưa chấm bàn tay từng chấm lạnh
Thế nào anh ấy chả sang xem!

Em xin phép mẹ, vội vàng đi
Mẹ bảo xem về kể mẹ nghe
Mưa bụi nên em không ướt áo
Thôn Đoài cách có một thôi đê.

*Khổ thơ 2 – 5: Tâm trạng của “em” trước khi đi xem hội

- Ấn dụ: *thấy giăng tơ một mối tình* → tâm trạng vấn vương, tương tư người yêu của cô gái trẻ.

- Hành động, cử chỉ, cảm giác:

+ *ngừng thoi lại giữa tay xinh, má em bừng đỏ, nghĩ đến anh, ngửa bàn tay trước mai hiên* xem mưa;

+ *thấy mưa nhỏ nhẹ như chấm bàn tay từng chấm lạnh* nên khắp khởi dự đoán *thế nào anh ấy chả sang* xem;

+ *xin phép mẹ, vội vàng đi*;

+ cảm thấy mưa không ướt áo, quãng đường đến thôn Đoài không xa.

➔ **Sự tinh tế, tài tình trong việc nắm bắt và biểu đạt tâm trạng của người thôn nữ đáng yêu.**

➔ **Nỗi khắp khởi, hồi hộp, háo hức của cô gái khi sắp đi dự hội**

*Khổ thơ 6-7: Tâm trạng của “em” khi xem hội.

Thôn Đoài vào đám hát thâu đêm
Em mãi tìm anh chả thiết xem
Chắc hẳn đêm nay giường cử lạnh,
Thoi ngà nằm nhớ ngón tay em

Đôi
lập

Nhân
hóa

- Hội chèo diễn ra rất vui vẻ, say
sưa quên thời gian

- Cô gái mãi miết trông ngóng, đi
tìm người yêu.

→ sức mạnh của tình yêu.

Chờ mãi anh sang anh chẳng sang
Thế mà hôm nọ hát bên làng
Năm tao bảy tuyết anh hò hẹn
Để cả mùa xuân cũng nhờ nhàng!

- Tâm trạng cô gái khi xem hội:
+ mãi ngóng tìm, chờ đợi người yêu nên
quên lời mẹ dặn
+ chả thiết xem, chả thiết làm
+ thất vọng, hờn dỗi, trách móc

→ Sự mong ngóng, thất vọng, hờn dỗi,
trách móc của cô khi người yêu lỡ hẹn

Thành ngữ → nhấn mạnh thái độ trách
móc, hờn giận

*Khổ thơ 8 -10: Tâm trạng của “em” sau khi tan hội.

- Buồn bã, cô đơn
- Cảm thấy đường xa
- Hờn tủi
- Mong mỏi và hi vọng được gặp người yêu
- Điệp ngữ → nổi bật tâm trạng tiếc nuối những ngày xuân đẹp đã qua và niềm bâng khuâng mong mỏi những hi vọng mơ hồ của cô gái.

→ Nỗi cô đơn, buồn tủi, tiếc nuối và hi vọng gặp lại người yêu

Mình em làm lụi trên đường về
Có ngăn gì đâu một dải đê!
Áo mỏng che đầu mưa nặng hạt
Lạnh lòng thêm tủi với canh khuya.

Bữa ấy mưa xuân đã ngại bay
Hoa xoan đã nát dưới chân giày
Hội chèo làng Đặng về ngang ngõ
Mẹ bảo: “Mùa xuân đã cạn ngày.”

Anh ạ! Mùa xuân đã cạn ngày
Bao giờ em mới gặp anh đây?
Bao giờ hội Đặng đi ngang ngõ
Đề mẹ em rằng hát tối nay?

- Sự cảm thông, thấu hiểu, yêu mến của nhà thơ dành cho người thiếu nữ.
- Cảm xúc ngậm ngùi, thương cảm của nhà thơ dành cho người thiếu nữ khát khao tình yêu mà không được đền đáp.

3. Ngôn ngữ, cảm hứng chủ đạo và chủ đề của bài thơ

a. Ngôn ngữ

- Tinh tế, diễn tả những cung bậc tâm trạng phong phú của thiếu nữ đang yêu.
- Sử dụng lời ăn tiếng nói của người thôn quê, nhiều từ ngữ mộc mạc, chân chất (*chả sang xem, chả thiết xem, anh chẳng sang, năm tao bảy tuyết, mùa xuân đã cạn ngày, ...*).

b. Cảm hứng chủ đạo

Trân trọng, ngợi ca tình yêu trong sáng của tuổi trẻ, khát vọng hạnh phúc lứa đôi; cảm thông với những nỗi buồn vì tình yêu không trọn vẹn.

c. Chủ đề

- **Chủ đề:** Khát vọng hạnh phúc, tình yêu trong sáng, mãnh liệt của tuổi trẻ.

- **Căn cứ xác định chủ đề:**

+ **Nhan đề bài thơ:** mưa xuân vốn mang đến cho vạn vật sức sống, sự sinh sôi, nảy nở. Trong bài thơ, mưa xuân mang ý nghĩa tượng trưng cho tình yêu tuổi trẻ. Tình yêu ấy mang đến cho cuộc đời sức sống, sự sinh sôi, nảy nở, phát triển.

+ **Cách hình ảnh, mạch cảm xúc trong bài thơ:** thể hiện tâm lòng cảm thông, thấu hiểu và tình cảm yêu mến, sự trân trọng của nhà thơ dành cho cô gái ngây thơ và tình yêu trong sáng của cô.

III. Tổng kết

1. Nghệ thuật

- Thể thơ bảy chữ hiện đại.
- Giọng thơ linh hoạt.
- Hình ảnh thơ gần gũi.
- Ngôn ngữ thơ tinh tế, nhiều từ ngữ mộc mạc, chân chất

2. Nội dung

Bài thơ là một câu chuyện tình yêu trong sáng nhưng không được hồi đáp của người thiếu nữ

Viết kết nối với đọc

Viết đoạn văn (khoảng 7 – 9 câu) nêu cảm nhận của em về không gian mùa xuân của làng quê Bắc Bộ được gợi lên trong bài thơ “Mưa xuân”

- Đoạn văn cần tập trung nêu cảm nhận của người viết về những nét đặc trưng của không gian mùa xuân làng quê Bắc Bộ, vai trò của không gian đó trong việc thể hiện tâm trạng cô gái.
- Dung lượng đoạn văn: khoảng 7-9 câu.

Dấu ấn mưa xuân

Nhiệm vụ 1: Sắc màu mưa xuân (vẽ tranh minh họa khung cảnh trong bài thơ)

Nhiệm vụ 2: Giai điệu mưa xuân (ngâm thơ – phổ nhạc cho bài thơ)

Nhiệm vụ 3: Nhật kí mưa xuân (đóng vai là cô gái, viết một đoạn nhật kí thể hiện cảm xúc khi chờ đợi người thương)

Nhiệm vụ 4: Kết nối tình xuân (thảo luận về vấn đề tình yêu quê hương, tình yêu lứa đôi được thể hiện trong bài thơ)

